

Paznokieć zdrowy, paznokieć chory...

Paznokcie (*unguis*) zaliczamy do przydatków naskórka. Są one umiejscowione na powierzchni grzbietowej dalszych opuszków palców dłoni i stóp, a wytwarza je nabłonek skóry.

Płytkę paznokciową tworzą następujące elementy: macierz, płytka czyli trzon paznokcia, łożysko oraz tkanka okołopaznokciowa. Płytkę paznokciową zakończona **wolnym brzegiem** otoczona **walnym wałem paznokciowym**. Wyraźna z niego cienka warstewka tkanki nabłonkowej zwana **obrąbkiem naskórkowym**. Oslania on nasadę paznokcia, chroniąc delikatną tkankę macierzy i łożysko przed bakteriami i innymi mikroorganizmami. **Korzeń paznokcia (*radix unguis*)** tworzy część tylną i przednią. Część tylna jest cienka i przykryta skórą, natomiast część przednia – obrąbek (*lunula*) stanowi most pomiędzy żywą macierzą, a martwą płytką paznokcia.

Macierz jest miejscem, w którym powstaje paznokieć. Metaboliczna aktywność macie-

rzy związana jest z obecnością nerwów, naczyń krwionośnych i limfatycznych. To w tym miejscu komórki dzielą się, ulegają rogowaceniu i w miarę ich narastania, przesuwają się po łożysku paznokcia w kierunku jego przedniej części.

Łożysko jest odpowiedzialne za odżywianie paznokcia. Jest to możliwe za pośrednictwem drobnych naczyń krwionośnych. Łożysko tworzą tkanki położone bezpośrednio pod płytką, na której spoczywa paznokieć. Samo łożysko nie przyczynia się do wzrostu paznokcia, lecz stanowi jedynie miejsce, gdzie płytka przybiera formę stwardniałą.

Średnia szybkość wzrostu paznokcia wynosi 0,1 mm na dobę, przy czym jest on szybszy na palcach rąk niż kończyn dolnych.

Spowolnienie wzrostu płytki paznokciowej następuje głównie w starszym wieku. Proces keratynizacji może zostać wtedy zachwiany, co objawia się zgrubieniem płytki paznokciowej. Brzeg wolny staje się kruchy i postrzępiony, a w osi długiej obserwuje się bruzdy. W dużej mierze wzrost płytki paznokciowej uzależniony jest od **wydolności mikrokrążenia**. Jednostkami chorobowymi zaburzającymi funkcję mikrokrążenia, a tym samym prawidłowy wzrost płytki paznokciowej są:

- cukrzyca
- nadciśnienie tętnicze
- niewydolność żylna
- nikotynizm
- hipercholesterolemia
- zaburzenia metaboliczne
- stany zapalne i pourazowe.

**Dr n. med.
Maciej Koselak**

Absolwent Wydziału Lekarskiego Wojskowej Akademii Medycznej w Łodzi (1989), doktorat (2001). Specjalista chirurgii ogólnej. Adiunkt w Klinice Chirurgii Ogólnej Onkologicznej i Naczyniowej Wojskowego Instytutu Medycznego w Warszawie, wykładowca podologii w Wyższej Szkole Zawodowej Kosmetyki i Pielęgnacji Zdrowia w Warszawie. Specjalista leczenia zespołu stopy cukrzycowej w przychodni lekarskiej Sep-Med w Warszawie.

Członek Zarządu Polskiego Towarzystwa Leczenia Ran (od 2006).

Tak zmienione płytki paznokciowe wymagają specjalistycznej pielęgnacji uwzględniającej zmiany destrukcyjne w tkankach palców. ●

Opis przypadku

1 U 17-letniego mężczyzny w rok **po urazie palucha** lewego stwierdzono przerośniętą i zdeformowaną płytkę paznokciową. Usunięto chirurgicznie płytkę paznokciową, a w dalszym prowadzeniu stosowano opatrunek hydrokoloidowy (*granuflex*). Opatrunek ten wytwa-

rza korzystny mikroklimat do prawidłowego wzrostu płytki paznokciowej, a także powoduje dobre przygotowanie łożyska, które nie jest wyschnięte i może stabilnie utrzymywać płytkę. Dzięki odpowiedniej wilgotności w łożysku rozwija się sieć drobnych naczyń,

która odżywia nową płytkę paznokciową.

2 92-letni mężczyzna, z **zaburzonym mikrokrążeniem**, w przebiegu miażdżycy tętnic kończyn dolnych od 3 lat obserwował nieprawidłowy rozwój płytki paznokciowej palucha prawego. W leczeniu zasto-

sowano usunięcie wolnej części płytki paznokciowej, z zachowaniem macierzy, a w dalszym prowadzeniu stosowano opatrunki hydrokoloidowe. Usunięcie całkowite płytki paznokciowej u chorych z niewydolnością mikrokrążenia jest niebezpieczne i może być przyczyną pojawienia się owrzodzeń, a następnie martwicy palca.

W obu przypadkach (niewydolne mikrokrążenie pourazowe i niedokrwienne) zastosowanie opatrunków hydrokoloidowych, stosowanych w leczeniu trudno gojących się ran okazało się bardzo korzystne.

